

D • N

13/7 1951

Demokrati och kommunism i utrikespolitiken

Man talar sedan några år om ett "kallt" krig — ett latent krigstillstånd — mellan västdemokratierna och den kommunistiska regimen. Uttrycksättet innebär att Västern upptäckt, eller efter trettio år återupptäckt, att kommunismens ställning till de demokratiska staterna ständigt burit det kalla krigets signatur. Freden är från kommunistisk synpunkt blott en vapenvila, avsedd att förbereda en ny revolutionär eller krigisk aktion. När det gäller samhällets utformning har kommunismens politik undergått stora och snabba växlingar; först framställdes en provisorisk diktatur som ett medel att nå den fullständiga friheten och demokratin, medan nu det permanenta tyranniet säges innebära folkstyrelse, och liknande omkastningar har skett i fråga om nästan alla de ursprungliga doktrinerna. Men på en punkt är konsekvensen i politiken och den politiska åskådningen total: motsättningen mellan kommunism och demokrati i västerländsk mening anses oförsonlig.

Den tanken var självfallen för Lenin och hans män, och de utgick från att en snabb seger skulle möjliggöras genom desorganiseringen och kriserna efter det första världskriget. "Vi lever", skrev Lenin, "inte i en stat utan i ett statssystem, och att Sovjetrepubliken under lång tid skulle kunna existera sida vid sida med de imperialistiska staterna är otänkbart... Så länge kapitalism och socialism existerar kan vi inte leva i fred; i det långa loppet måste den ena eller den andra triumfera — en begravningssång skall sjungas över Sovjetrepubliken eller över världskapitalismen." Liknande uttalanden återkommer oavbrutet under den följande tiden i ledarnas tal och skrifter och i de kommunistiska kongressernas resolutioner. Det nödvärniga samarbetet under andra världskriget föranledde några förklaringar om att kommunism och "kapitalism" kunde leva i fördragsamhet, men den grundläggande tankegången har hela tiden präglats av härska-

ologin. Sedan krigets slut överflödar de uttalanden där de kapitalistiska staternas fiendelighet mot kommunismen framhäves som en ofrånkomlig följd av den principiella motsättningen. Strax efter segern över nazismen förklarade Kalinin att Sovjet som "det enda socialistiska landet i världen" ständigt var hotat, Vargas skrev att samverkan med Västern inte fick skapa illusionen att den stora kampen var avslutad, och i press och radio blev läran om den oförsonliga konflikten ånyo grundvalen för propagandan.

Kommunismen är, enligt den av Lenin och Stalin efter Marx förkunnade åskådningen, ett "dialektiskt" resultat av utvecklingen; den betecknar det avgörande, definitiva resultatet av denna utveckling och har därför — om man begagnar ett enklare uttrycksätt — alltid rätt. Därmed följer att krig för att trygga eller utvidga det kommunistiska väldet alltid är rättfärdiga hur de än kommer till stånd och hur de än förs, medan andra krig alltid är orättfärdiga. Ja, man går ett steg längre och säger att kommunistiska krig är en form av fredspolitik. Typisk är en kongressresolution av år 1928. Sovjets politik är en fredspolitik, säges det, men Sovjet måste samtidigt fullfölja sin kamp mot kapitalismen; endast genom denna kamp vinnes varaktig fred. Det finns därför ingen motsättning "mellan Sovjetregeringens förberedelser till försvar och till ett revolutionärt krig och en konsekvent fredspolitik. Den proletära diktaturens revolutionära krig är blott en fortsättning av den revolutionära fredspolitikens med andra medel." Då en rysk militär tidskrift för några år sedan framhöll "att själva den socialistiska statens natur utesluter möjligheten av att den för orättfärdiga krig" uttalade den endast en självklarhet.

Inom och utom Ryssland har kommunisterna helt tillägnat sig detta betraktelsesätt. Konflikten mellan kommunism och kapitalism är ofrånkomlig, kommunismen har rätt, alla kommunistiska krig är därför bra.

Ja, man kan rent av se de ryska krigen och erövringarna som ett slags fredsverksamhet; jämför våra kommunisters reaktion inför de baltiska staternas undergång och angreppet på Sydkorea. Att vara pacifist i Ryssland är något fördömligt och straffbart, ty då motverkar man kommunismen — att vara pacifist i demokratierna är utmärkt, ty då tjänar man kommunismen.

Demokratiernas svårigheter i förhållande till kommunismen är uppenbara. På ena sidan håller man på fred i vanlig mening, man är glad över att i lugn få fortsätta med produktion och rekonstruktion; på den andra sidan betraktas kriget som ofrånkomligt därest inte motståndaren kapitulerar, och den egna expansionen är i grunden ett slags fredspolitik. Mot de enkla och traditionella begrepp med vilka demokratin rör sig sätter kommunismen andra som gör en ohämmad agitation möjlig inom demokratierna. Medan Västern utbildat en viss känsla för formell rätt vid sidan av de politiska ideologierna — avtal skall hållas etc. — anser kommunismen alla medel tillåtna därför att dess sak alltid är rättfärdig. En person som i Ryssland angriper rustningarna

— om nu en sådan kan tänkas — betecknas som en pacifistisk lymmel och sänds till slavläger eller avrättning; en person som gör detsamma i västerlandet tolereras av staten och prisas av kommunisterna på platsen som en pacifistisk ädling. Ett angrepp på Sydkorea är fred — ett försvar av Sydkorea är krig. Till allt detta kommer att Västern även inom utrikespolitiken i stor utsträckning arbetar öppet, under debatter, meningsbrytningar och avslöjanden, medan allt är tyst kring ryska planer och överväganden.

Demokratierna är samerligen inte några idealregimer, med rätt och sanning som ständigt tillämpade handlingsnormer. Men i jämförelse med kommunismen ter de sig oändligt överlägsna för alla dem som håller på att elementära moraliska grundsatsar — oberoende av målet — måste gälla även i politisk verksamhet. Därför är demokratin mera sårbar, i den yttre likaväl som i den inre politiken. Något allmänt bote-medel häremot finnes inte: demokratin upphör att vara, om den förvandlas efter sina fienders mönster. Det väsentliga är att vara klar på situationen, att undgå att bli bedragen.

Semester Öland 7-21 juli